

A költségvetés vitája.

Körülbelül egy esztendeje annak, hogy egy cseh könyvkiadó cég kiadta a csehországi adóreform törvényét annak indokolásával és a cseh pénzügyminiszter előszavával. Elmondja a pénzügyminiszter előszavában azt, hogy az egyenes adók reformálásáról szóló törvény megalkotása előtt egy esztendeig feküdt az érdekképviselet előtt megvitatás végett és azután 6 hónapig tárgyalta e kérdést a parlament. Holott ez a reform legjelentékenyebb részében régi osztrák adótörvényeket recipiál.

Ezzel szemben a magyar parlament alig néhány napot töltött annak a költségvetésnek a tárgyalásával, amelynél a kormány pénzügyi politikájának helyességéről, az állami bevételek beszedésének módjáról, azok felhasználásáról és speciálisan a mai viszonyok között az ország egész közgazdasági helyzetéről kell tárgyalni. És ennek a néhány napos tárgyalásnak legjelentékenyebb részét is nem speciálisan a pénzügyi vagy a közgazdasági politika, hanem általában közigazgatáspolitikai kérdések vették igénybe. A pénzügyminiszter zárószaván kívül Rassay Károly és Fábian Béla foglalkoztak csak speciálisan adózási kérdésekkel.

Hogy ennek a helyzetnek mennyiben okozója a klotürrel operáló hárszabály és mennyiben a magyar képviselőház speciális összetétele, ez ide nem tartozó kérdés. És amikor a parlament a költségvetést már letárgyalta, többé e tárgyalásokkal a sajtóban foglalkozni csak akadémikus jellegű feladat. A sajtó hivatása — különösen a szaksajtóé — az, hogy az aktuális kérdésekre felhívja az illetékes körök figyelmét. Feladata tehát az, hogy előkészítse a maga közvetett útján a büdzsé parlamenti tárgyalását.

Ha azoknak a fejtegetéseknek és cikkeknek, amelyek az elmúlt esztendőben a kormány pénzügyi politikájával, az adózás kérdésével és az adózásnak a közgazdaságban való relációjával foglalkoztak, a hatásuk csupán az, hogy a képviselőházban elhangzott két bíráló felszólalás után módosítás nélkül megy keresztül a költségvetés, ha a képviselők száza nem látják szükségesnek e kérdéssel még csak annyira sem foglalkozni, hogy legalább egy hárszabályrevíziónak megteremtésé a parlamenti büdzsé kritika lehetőségét, akkor a szaksajtó szerepe a kezdeményezés és a termékeny kritika helyett egyszerűen panaszkodássá romlik le.

Holott lett volna elég szempont, amely tárgyalás alá kerülhetett volna a költségvetési vita során. Két évtized után éppen a költségvetési vita előkészítése végett először tette közzé a pénzügyminiszter az 1927. évi adóstatistikát. Ebből az adóstatistikából igen sokat lehet megállapítani. Láthatjuk a kimunkált jövedelemadó alapokból azt, hogy ez az ország koldusszegény. Láthatjuk a vagyonadóalapok statistikájából azt, hogy az adózók a legutóbbi esztendőök során vagyonuk jelentékeny részét elveszítették.

Erről az adóstatistikáról a parlamenti vita során egy szót se hallottunk.

A költségvetés kritikája, a kormány pénzügyi politikájának a parlamenti ellenőrzése nem merülhet ki azon, hogy sok-e az adóvégrehajtás vagy kevés, sok-e a fellebbezés, bürokratikus-e a pénzügyi hatóságok eljárása stb. Egyszerűen a tünetekre való rámutatás járhat azzal az eredménnyel, hogy ezeket a tüneteket bizalmas körrendeletekkel gyógyítani fogja a miniszterium, de nem jelenti ez egyúttal a pénzügyi politika megváltozását. Lehetséges az, hogy jövőre kevesebb lesz az adóvégrehajtások száma, de azok az adózók, akik hitelük megmentése érdekében irtóznak a végrehajtótól, továbbra is fizetgetni fogják a horribilis adóterheket és ezáltal egyre biztosabban jutnak napról-napra közelebb a tönkremenéshez. Lehetséges az, hogy az adóhatóságok a jövőben udvariasabban fogják indokolni a becslésszerű adókivetéseket, de a 141 pengős fejenkénti adóteher továbbra is ugyanolyan súlyos marad és ezért a közgazdaság azzal megbirkózni a jövőben sem fog tudni.

Nem itt kell kiindulnia a pénzügyi politika bírálóinak. Fellner Frigyes nemrégiben számította ki a magyar nemzeti vagyon alakulását a háború alatt és az azt követő esztendőökben. Éber Antal a termelő tőkékről készített hasonló számítást. Az országos konjunktúra kutató bizottság nemrég tette közé igen alapos munkálatát a legutóbbi esztendőök konjunktúrájának alakulásáról. A pénzügyminiszterium statisztikájából pedig pontosan megállapítható az adózók jövedelmének és vagyonának nagysága. Ezeknek az adatoknak az alapján a pénzügytan megállapításaival kell lemérni azt, hogy mekkora az a közteher, amelyet Osonka-Magyarország lakossága viselni képes. Ha ennél a tehernél nagyobb az, amelyet a kormány költségvetése szerint beszédni kíván, a differenciát egy bizonyos előre megállapított idő alatt le kell építeni. A leépítésnek megfelelően kell követelni az adórendszer reformját s teremteni ezáltal egy oly bevételi politikát, amely az elviselhető közterheket a lakosság egyes réte-

geinek teherbíró képességéhez arányítva szedi be az egyes adóalanyoktól.

Amikor végül Wekerle Sándor a pénzügyminiszter, akinek tudásához és jóindulatához nem fér szó, ezzel a pénzügyminiszterrel szemben komolyabb kritikát kell alkalmazni. Nem szabad egy pénzügyminisztert abba a helyzetbe hozni, hogy csak az egyes reszortminiszterek követeljék a maguk tárcájának állandó emelését, a parlament viszont komoly pénzügypolitikai kritika helyett hallgat.

Ez a komoly kritikai lehetőség ismét eltolódott egy esztendővel. Ismét eltolódott arra az időpontra, amikor megint költségvetést fog tárgyalni a képviselőház. Ezt az esztendőt, ezt a kényszerpihenést azonban legalább arra használják fel a képviselőház tagjai, hogy készüljenek fel a következő büdzsé tárgyalására.

Dr. Bodroghy József.

2 hónap alatt elfogyott az első kiadás és most jelenik meg új kiadásban

TÉRFY:

Igazságügyi Zsebtörvénytár

Az összes igazságügyi törvények és fontosabb rendeletek gyűjteménye egy kötetben. Több mint 1300 oldal.

Könnyen olvasható szabad szemmel és a zsebben könnyen elfér. — Ezen kiadásban részletes betűsoros tárgymutató és betűsoros tartalommutató lesz.

Bolti ára egész bőrbe kötve 40 pengő.

Tartalma: 104 igazságügyi törvény és 72 rendelet, valamint a

Magánjogi törvénykönyv

javaslatának teljes szövege.

Megrendelhető 4.— pengős havi részletfizetésre.

